

หัวใจหลักของวิทยากร (Heart of Trainer)

นำเสนอเมื่อ : 19 พ.ค. 2552

หัวใจหลักของวิทยากร (Heart of Trainer)

หัวใจหลักของวิทยากร (Heart of Trainer)

ก่อนอื่นกระผมต้องขอขอบพระคุณคุณพัฒนาะ มรกตสินธุ์ ผู้ที่สร้างสรรค์บทความดี ดี แบบนี้ขึ้นมา ในวันที่ผมจึงขอนำบทความนี้มาลงใน blog เพื่อเป็นการกระจายความรู้แก่ผู้อ่านทุกท่านครับ.....
ปัจจุบันในแต่ละองค์กรเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรมากขึ้นตามลำดับ...ผู้ที่มาเป็นวิทยากรก็เริ่มมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

แต่จะมีคุณภาพมากน้อยหรือไม่นั้น...
ต่างก็ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของตัววิทยากรเอง

ความรับผิดชอบในที่นี้ผมหมายถึง...

ความรับผิดชอบต่อนักเรียนหรือผู้ฟัง ที่ถูกต้องชัดเจนและต้องรู้อะไร

หมดสมัยแล้วครับ!!!...กับวิทยากรที่พูดได้ทุกเรื่อง...

นอกจากว่าวิทยากรท่านนั้นจะเป็นที่ต้องการและมีการเรียกร้อง

อยากฟังการบรรยายกันเอง...นั่นก็คือเป็นเรื่องหนึ่ง...

จากประสบการณ์ที่ต้องเป็นวิทยากรเอง...
และการรับฟังการบรรยายจากท่านอื่นๆ

ทำให้ผมได้แนวคิดกับวิทยากรในปัจจุบันว่าควรจะเป็นเช่นไร

คุณสมบัติของวิทยากรในปัจจุบันควรจะต้องเป็นดังนี้

1. รู้อะไรในเนื้อหา

วิทยากรต้องมีความเชี่ยวชาญหรือศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชา และความรู้ที่ตนเองจะบรรยายได้ถูกต้องชัดเจน ต้องรู้กว้าง รู้ลึกซึ้ง โดยเฉพาะหากมีประสบการณ์ตรงที่จะนำมาเล่าสู่กันฟัง ก็จะเป็นสิ่งที่ดี จะทำให้ผู้เข้าอบรมมองเห็นภาพของเรื่องที่บรรยายชัดเจน และเป็นสิ่งที่น่าสนใจยิ่งขึ้นหากเรียวัยกรเอาเหตุการณ์จากข่าวในปัจจุบันมาประกอบบรรยายนั้นๆ
ตัววิทยากรเองต้องทำความเข้าใจกับเนื้อหาหาก่อนเป็นอย่างดี ต้องพยายามให้เนื้อหาสั้นๆ แต่ดูงานในความรู้อีก เรียกได้ว่า...สามารถจับทุกๆ ประเด็นในเนื้อหาขึ้นมาโยงโยให้ต่อเรื่อง สิ่งสำคัญคือหากมีทักษะที่โด่งดัง ที่เทียบยากมา ควรจะกล่าวถึงถึงที่มาด้วย...เพื่อเป็นการให้เกียรติผู้ที่เป็นเจ้าของตัวจริง

3. วิชาการถ่ายทอด

การถ่ายทอดความรู้หนึ่งถือเป็นหัวใจหลักของเนื้อหาที่จะบรรยายครับ เพราะหากผู้เข้ารับการอบรมไม่เข้าใจ ก็จะทำให้การอบรมนั้นๆ นำเนื้อหาหรือไม่สามารถนำไปใช้งานได้จริง ครอบงำอยู่ที่วิทยากรถ่ายทอดความรู้จากตัวตน (Tacit Knowledge) ไปยังผู้ฟังด้วยภาษาต่างๆ เขาใจได้เหมือนๆ กัน หลีกเลี่ยงภาษาวิชาการ คำศัพท์เฉพาะ (Technical Term) หรือแม้กระทั่งภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะแสดงว่าเราเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Professional) เพราะผู้ฟังอาจจะไม่เข้าใจในเรื่องที่เราจะนำเสนอ วิทยากรโดยส่วนใหญ่ชอบใช้ศัพท์ทางเทคนิควิชาการ ในการบรรยาย เพราะอาจจะเห็นว่าคุณมีระดับสูง (มันขลังความรู้ที่อยู่กับตัวเองมากกว่า) แต่ผลปรากฏว่าผู้ฟัง ผู้เข้าอบรมไม่เข้าใจความหมาย แล้วก็เกิดการต่อต้าน ไม่สนใจฟังและละเลยเนื้อหา รอคอยเวลาจบการบรรยาย หากจำเป็นที่จำเป็นต้องจริงจังจริงๆ ควรแปลดูว่าสิ่งที่เราพูดหมายความว่าอย่างไร? การบรรยายที่ดีควรจะสั้นๆ ง่าย เข้าใจ ชัดเจน ออกไปบ้าง โดยเฉพาะอารมณ์ขัน จำเป็นที่จะต้องสอดแทรกเป็นช่วงๆ ตามความเหมาะสม

4. รู้ต่อยอดความแปลกใหม่

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากกับการดำเนินชีวิต หมดสมัยแล้วครับ...กับแผ่นใส, เครื่อง Over Head หรือที่เรียกภาษาไทยว่า เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะไว้บรรยาย และคอมพิวเตอร์ เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ในการบรรยายเป็นอย่างมาก หากแต่ในปัจจุบันนี้ถ้าเราใช้แค่เครื่องคอมพิวเตอร์ Notebook มาไว้ประจำตัว เพราะเราจะมีลูกเล่นมากมายที่จะนำมาใช้ประกอบในการบรรยาย หากมีเพียง Thumb Drive หรือ Handy Drive เพื่อไปใช้กับคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นๆ เกรงว่าอาจจะขลุ่ยขลุ่ยได้ เผลอๆ ติดไวรัสมาด้วยแล้วจะแก้กันลำบาก และแผ่น Slide ของเรา เรายังคงจะทำเอง เพื่อที่จะได้ทราบว่าจะพูดอะไร?

โปรแกรมพื้นฐานที่ควรเรียนรู้ได้แก่ Microsoft Word, Microsoft Power Point โดยเฉพาะ Power Point ถือเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยของวิทยากร เพราะสามารถใช้งานได้อย่างยืดหยุ่นกว่าแผ่นใส และยังมีลูกเล่นให้เลือกใช้อย่างมากมาย แต่ก็อย่ามากเกินไป จนกลายเป็นพวกมือใหม่หัดใช้คอมพิวเตอร์...

พยายามค้นหาสื่อ เช่น โฆษณา แผ่นพับ หรือการเรียนรู้อื่นๆ ในแบบที่แตกต่าง เรียกว่าการสรรครวบรวมนวัตกรรมใหม่ๆ ที่แปลกแหวกแนวจากการบรรยายโดยทั่วไป

ผู้ฟังหรือผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่คิดว่าเราอบรมต้องนั่งภายในห้องสี่เหลี่ยม จึงเกิดการท้อแท้และเบื่อหน่ายกับการบรรยาย

ลองปรับเปลี่ยนบรรยากาศจากความเครียด ความกดดันเหล่านั้น ให้เกิดความที่แตกต่างออกไป เช่น บรรยายในห้องที่ไม่มีเก้าอี้ อาจจะเป็นการนั่งกับพื้น

เป็นการพูดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การนำปัญหาหรือคำถามที่เจอมาคุยกันและระดมสมอง (Brainstorm) เพื่อหาและค้นคิดหาวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

บรรยายไป ก็กินขนมขบเคี้ยวกันไปได้อีก ไม่ต้องซีเรียสกับเรื่องที่ยาวจนเกินไปอีก...

เพราะปัจจุบันผู้เข้าอบรมต้องการความแปลกใหม่มาเติมพลังชีวิต มีแต่ที่แบบเดิม บรรยายแบบเดิมๆ ไม่ทันสมัยหรือครบ...ต้องเน้นความแปลกและแตกต่าง เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้สึกว่ามีอะไรที่ใหม่ แต่เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

5. รู้ใส่ใจในผู้ฟัง

วิทยากรไม่ใช่แค่ผู้พูดๆ เท่านั้นนะครับ ต้องรู้จักว่าผู้เข้ารับการฟังบรรยายนั้นเป็นกลุ่มคนแบบไหน? อาชีพอะไร? เรียกว่าง่าย ๆ ว่าต้องวิเคราะห์ผู้ฟังให้ชัดเจน

กลุ่มคนแบบไหนที่เข้าฟังการบรรยายมากที่สุด เพื่อที่จะได้ใช้ภาษาและภาษาสื่อความหมายได้ถูกต้องเข้าใจง่าย

ต้องหามันสิ่งแถวๆ ผู้เข้ารับการอบรมเริ่มเบื่อหน่ายหรือยัง? พยายามให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้สึกที่วิทยากรให้ความสำคัญ สนใจและเป็นห่วง ห่มั่นถาม ห่มั่นกระตุนให้เกิดแนวร่วม

เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศในการบรรยาย เพราะบางครั้งผู้เข้าอบรมนั้นแหละครับ...เห็นภาพประเภทหัวใจของกมล...ที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้เพื่อนๆ เกิดอารมณ์ร่วมคล้อยตามที่เราบรรยาย

ทำให้การบรรยายในครั้งนั้นประสบความสำเร็จเกินคาดคิดก็เป็นได้...

6. รู้ยับยั้งกิเลส

กิริยาอาการของวิทยากรก็เป็นเรื่องสำคัญที่ละเลยไม่ได้ โดยเฉพาะเรื่องของบุคลิกการแต่งกาย ตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า ต้องสุภาพ ให้เกียรติผู้ฟัง งดหรือละเว้น การแต่งกายที่สยบเกินไป

หรือเสียใจกว่า เนื้อหาของการบรรยายที่วิทยากรจะถ่ายทอดต้องการใหม่มีความเป็นกันเอง แต่ก็ต้องระมัดระวังตลอดเวลารับรู้ อย่ายืดเยื้อจนกลายเป็นอยู่ยงคงกระพัน...

ภาษาพูดหรือเรื่องแนวทึ่งที่จำเป็นที่จะต้องคัดเลือกร้อยๆ อย่ายืดเยื้อหรือเนิ่นนานเกินไป เพราะจะทำให้วิทยากรถูกมองในแง่ลบ ผู้เข้าอบรมมีความเชื่อมั่นศรัทธาน้อยลง

การเรียกชื่อผู้เข้าอบรม หรือการเชิญให้ตอบคำถามควรใช้การถามอย่างสุภาพ ไม่ใช้การขี้นินทา เพราะจะเหมือนกับกำลัง อยาลืมว่าเรากำลังขอร้องให้เขาปฏิบัติตามเรา

หรือเราเป็นผู้ชี้แจง ไม่เป็นการบังคับข่มขู่หรือลดคุณค่าผู้เข้าอบรม

7. รู้เวลาจบบรรยาย

วิทยากรบางท่านเสารวมผู้เข้าอบรมไปหน่อย จนลืมเวลาจบการบรรยาย หรือประเภทที่สรุปแล้ว สรุปอีก แต่ก็ไม่จบซะที

บางครั้งเนื้อหาที่เตรียมไว้ไม่มาก ก็พูดเกริ่นเสียยืดยาว ทั้งๆ ที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่พูดเท่าที่ควร พอได้เวลาพูดเขาเป็นเรื่อง เวลาที่อาจจะล่วงเลยมาเป็นครึ่งชั่วโมง

ดังนั้นเนื้อหาที่เตรียมมาต้องสปีดคันเร่ง จนผู้เข้าอบรมฟังไม่ทัน

วิทยากรต้องหมั่นตรวจสอบเวลาให้พอดีกับเรื่องที่พูด โดยส่วนใหญ่ห้องที่จัดการฟังบรรยายมักจะมีนาฬิกาติดไว้ฝั่งตรงข้ามกับบรรยายหรือฝาผนังห้องด้านใดด้านหนึ่ง

ซึ่งวิทยากรต้องหมั่นสังเกตในขณะบรรยายว่านาฬิกาอยู่ที่ไหน? จะได้ไม่มองกมมองนาฬิกาข้อมือให้เสียบุคลิก และจะกลับกลายเป็นผลเสีย ผู้เข้าอบรมก็จะเลื่อมใสตาม

ทำให้การจลจลกับเรื่องที่ยาวจนเกินไป

มี Case Study อยู่ Case หนึ่ง ท่านจะเคอร์รี่เคอร์รี่ตรงต่อเวลาเป็นอย่างมาก ท่านที่จะต่อว่าเสมอ เมื่อพิธีกรหรือผู้บรรยายท่านอื่นๆ ล่วงล้ำถ้ากินเวลาของท่าน

หรือบางครั้งที่ท่านกินเวลาของท่าน ตรงเขตรวดเวลาไป...

พอเวลาที่เรานำท่านตรงตามที่ต้องการ ท่านก็ไม่รักษาเวลาในการจบเนื้อหาของท่าน กลับพูดยืดยาวต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการเห็นว่า...

"เนื้อหาที่ผมต้องพูด เวลาแค่ครึ่งชั่วโมงพอหรือ!!"

ก็แล้วทำไมท่านไม่ตัดตอนตอนเกริ่นนำออกให้มากกว่า? ก็มีทราบได้ อธิบายที่เป็นนานสองนาน แล้วก็ไปเบียดเบียนเวลาของผู้บรรยายท่านอื่น

ที่เวลาในการบรรยายน้อยกว่าท่านมาก ไม่ถึงครึ่งชั่วโมงด้วยซ้ำไป...

แบบนี้เรียกว่า ไม่รู้เวลาจบบรรยายอย่างแท้จริง...อย่างนี้ก็ไม่โดนครับ เพราะธรรมชาติของคนไทยแล้ว...

เวลามา เร็วสายได้...แต่เวลาจบต้องตรงเวลา มีเซนเซอร์อารมณ์จะเสีย...

ทั้งหมดเป็นแนวทางคร่าวๆ สำหรับผู้ที่กำลังจะเป็นวิทยากรมือใหม่ หรือวิทยากรมืออาชีพ ที่บางครั้งก็อาจจะลืมสิ่งเบื้องต้นเหล่านี้ไป...

รู้อะไรในเนื้อหา วิชาการถ่ายทอด

รู้ต่อยอดความแปลกใหม่ รู้ใส่ใจในผู้ฟัง

รู้ยับยั้งกิเลส รู้เวลาจบบรรยาย

เหล่านี้คือหัวใจของวิทยากร ความสำคัญที่ต้องตระหนักโดยตลอดเวลารับ...

ที่มา: จากบทความเรื่อง "หัวใจหลักของวิทยากร (Heart of Trainer)" โดย คุณพัฒนาะ มรกตสินธุ์ www.oknation.net/blog/pattman

Posted by : Ajarn Boo RAC

เวลา : 15:36